

**QUŞLARININ GÖYÜ,
ağaclarının yeri
daralan vətən....**

Ehey, ər igidlər!...

İki şaqqaladılar

əvvəlcə səni,

yarını Arazın o tayına,

yarını bu taya atdılar.

Bağrı yaralı vətən!

Yurdu paralı vətən!

Gah o tayda,

gah bu tayda

qol-budağını

qırıb çatdılar.

Göyçən, İrəvanın

əriyib getdi

gözümüzün önündə.

Zəngəzursuz, Ağbabasız

gördük özümüzü

günlərin bir günündə.

Yağıya-yamana qaldı

Vedinin yanı dağlar.

Dərələz, Zəngibasar

o dağların

yanında ağlar...

Ermənidən o yanda

Borçalını, Başkeçidi,

Qaraçöpü gürcü ərdir.

Fənd qurub Dağıstan

Dərbəndi bir cür ərdir...

Bunlar sənə qoyulan həddin,

yalan-palan sərhəddin
o üzündə qalandı.

Bu üzde-bağrın başında,
Qarabağın doğram-doğram,
talan-talandı.

Köpək yağı at oynadır
sinəmin beşdə birində.

Oğulsansa,
Şuşanın ,
Ağdamın,
Laçının
keç də birindən!

Oğulsansa, gəl keç
Arazlı Cəbrayılından,
İstisulu Kəlbəcərindən.

Oğulsansa,
qarşıla baharı
Zəngilanın
çinar meşələrində.

Oğulsansa,
oxu muğamları
Qarabağın
dilbər güşələrində...

İtirmişik, çox şey itirmişik,
Göyçə boyda,
Şuşa boyda
yer-göy itirmişik.

Yerimiz-göyümüz itib
Qubadlıda, Laçında.
Cıdır düzündə, Göyçə gölündə,

Murovun qarlı başında.

İtirib keçmişdə qoymuşuq

Qarabağda yatıb qalan vaxtı;

O vaxtı tapmayınca.

tapıb oyatmayınca

açılmayacaq yurdun qara baxtı.

Ehey, ər igidlər,

ər oğullar,

qayıdın, qayıdın!

Qarabağda yatıb qalan

vaxtı oyadın, oyadın!

Keçmişdən bu günə

qovun, tezləşdirin zamanı.

Şuşada, Laçında,

Dəlidağlar başında

Bakı vaxtı ilə

uzlaşdırın zamanı!!!

2014

ŞƏHİD KÖYNƏYİ LALƏLƏR

Vətən torpağı uğrunda canını qurban
edən Milli Qəhrəmanımız Mübariz İbrahimovun
əziz xatirəsinə

mahnı - elegiya

Oğul yolu gözləyən ana:

Dağların yastı yolu,
Su gəlib basdı yolu.
Balam getdi, gəlmədi,
Yağılar kəsdi yolu.
Nola balam gələydi,
Gözlərim dincələydi !..

Mübariz kölgə ruh kimi anasına üz tutur:

Gözüm ana, canım ana!
Nalə çəkmə yana-yana!
Məni orda gəzmə daha!
Mən orda deyiləm ana!

Suya, torpağa dönmüşəm,
Çöl-çəmən olmuşam, ana!
Mən Qarabağa dönmüşəm,
Mən vətən olmuşam, ana!

Müğənni bu mənzərə fonunda oxuyur:

O çaxan ildırımlardan
Ürəyinin səsi gələr.

Dalğalanan damarından
Boy atar qızıl lalələr.

Hər qarışı, hər addımı
Bürüyər o al lalələr.
Əsgər olub vətən boyu
Yürüyər o al lalələr.

Bir lalə möhürü vurdun,
Qayaya, daşa da sən.
Əbədilik məkan tutdun
Qarabağda, Şuşada sən.

Nəqarat

Qeyrət heykəli igidim,
Sən anadan ər doğuldun.
Geyib lalə köynəyini
Bayraqlaşan oğul oldun!

2012

Azərbaycan əsgərinə

Son damla qanına söykən,
Möhkəm ol, möhkəm ol, möhkəm...

Məstan Günər

Dan yeridi son damla qan,
Doğulan danına söykən!
Meydan Vətən meydanıdı,
Dayan, meydanına söykən!

Dəli nərən qırılmasın,
Qızıl qanın qaralmasın.
Vuran qolun yorulmasın,
Oğuzun şanına söykən!

Mərd oğullar candan keçib,
Haqq deyib, divandan keçib.
Ərlik sənə qandan keçib,
Babanın qanına söykən!

Savaş günü ər aslan ol,
Tarix yarat, nər aslan ol.
Yazılmayan bir dastan ol –
Sən öz dastanına söykən!

2015

DURNALARIN BAĞDAD ELİ

Qismət belə gətirdi,
 mən də gəlib keçdim
 durnaların Bağdad elindən.

Çoxdan,
 lap çoxdan duymuşdum
 xətirli adını,
 xurmalı dadını
 yüyrək ozan dilindən.

Hələ bir «Durna teli» söhbəti də
 yayılmışdı
 Koroğlu Çənlibelindən...

Mən görəndə
 nə zaman o zamanıydı,
 nə dövran o dövran:
 əriyib gedirdi
 durnaların Bağdad eli,

əriyib gedirdi
 o ilğım şəhər,
 o qoca karvan,
 durnalı bağları viran,
 xurmalı bağları viran...

Bombalar,
 güllələr altında
 uçulurdu, sökülürdü
 durnaların Bağdad eli.

Füzuli ahıyla,
Kərbəla fəryadıyla
hönkürdü
durnaların Bağdad eli.

Qan tökülürdü hər yerindən,
qan tökülürdü kəndindən,
bazarından, şəhərindən,
yaralı durna lələklərindən.

Qan tökülürdü
lənətə gəlmiş neft üzündən.

Çırpınırdı
durnaların Bağdad eli,
Çırpınıb qurtula bilmirdi
neft qoxuyan qan dənizindən...

2009

QARABAĞIN QARA BAXTI

Biri yanıb yaxıla-yaxıla:
«Qarabağ» elə «qara baxt»
deməkdi, dedi...

İllər illərə qalandı,
Yalan yalana calandı.
Əlli yerə haçalandı
Qarabağın qara baxtı.

Gah susdular, gah dedilər,
Dinib «inşallah» dedilər.
Açılar sabah-dedilər
Qarabağın qara baxtı.

Görüşlər yüz-yüz oldu,
Saxta gülüş, «xoş üz» oldu.
Hədər söhbət, boş söz oldu
Qarabağın qara baxtı.

Erməninin var Papası,
Xaç qardaşı – Avropası.
Yüklənibdi rusu, farsı
Qarabağın qara baxtı.

Orxan Paşa, bu nə baxtdı?-
Nə ölüdü, nə də sağdı.
Öz evində bir dustaqdı
Qarabağın qara baxtı...

2009

NAXÇIVAN DAĞLARI

Baxdım ki, uca Tanrı
 üzü yağıya sarı
 uc-ucu calayıb
 Naxçıvanda dağları.

Ər qayalar,
 əsgər qayalar
 durub nizamla
 dağlar boyunca;
 o dağların ətəyi gen,
 boyu uca!

O dağlar oğul ürəkli,
 o dağlar oğuz kürəkli!
 Başına, çiyininə
 yığıb buludları
 baxır Naxçıvanına
 göydən doyunca...

Üzü Nuhdan bu yana
 qoç igidlər Naxçıvana
 o dağlarda
 sipər çəkib özünü,
 sinəsini, köksünü.

Üzü Nuhdan bu yana
 kim əyri baxsa
 Naxçıvana,
 yumruq sıxar alnına

sıldırım-sıldırım

heyrət qayalar.

Dava günü, hünər günü

Ürəklənib ər oğullardan

çaxar ıldırım-ıldırım

qeyrət qayalar!

2011

GEDƏLİM

Qan ilə dəstəmaz alıb

Yürü, namaza gedəlim...

Qazi Bürhənəddin.

Ərənlərə salam olsun,
Durub pişvaza gedəlim!
Qandan qorxan qoy almasın,
Biz dəstəməzə gedəlim!

Haq yolunda can deməyə,
«Qan» deyənə «qan» deməyə.
Özünü qurban deməyə
Nəzir-niyaza gedəlim!

Yürü atlan dan yerindən,
Oynasın meydan yerindən.
Bahar doğsun qan yerindən-
Qış ötsün, yaza gedəlim.

Döyüş mərdin meydanıdı,
Dəli nəərə nişanıdı.
Bayraq şəhidlər qanıdı,
Bayrağımıza gedəlim!

Düşməninə ök igidlər,
Qurd ürəkli ac igidlər.
Xınalanıb qoç igidlər –
Bayramımıza gedəlim!

2015

DÜNYA

Astaların astasısan,
Dünya – şeytan çulu dünya!
Aldatmağın ustasısan,
Dünya – şeytan pulu dünya!

Yalanın yağışı səndə,
İlanın baxışı səndə.
Şeytanın pəpəsi səndə,
Dünya – şeytanqulu dünya!

Söylə, bu nə basabasdı ? –
Qımışsırsan yastı-yastı...
Şeytanın çox, daşın azdı,
Dünya – şeytan dolu dünya!

Uzanarmı qolum sənə,
Nədən qurban olum sənə?!
Yanlış düşüb yolum sənə –
Dünya – şeytan yolu dünya!
Dünya – şeytan dolu dünya...

2009

NƏDƏN BELƏ?!

Bizimki qalıb Allaha,
 Susur dada yetən belə.
 Üstümüzə gülür daha
 Hər yolundan ötən belə.

Tutub dünya baratından,
 Nə düşmüşən Qıratından?!
 Baş qaldırır yer altından
 Ölən belə, itən belə!

Yağdı yurdun hər yanı,
 İldırım oğullar hanı?
 Kürsüdə gurlayır hamı-
 Torpaq belə, vətən belə...

Yiyəsizdi elin dərdi,
 Yalan sözlər mötəbərdi.
 Biri-birindən betərdi,
 Gələn belə, gedən belə!

Koroğlular dönüb daşa,
 Çətin bir də dağlar aş.ə.
 Baş açmıram, Orxan Paşa,
 Nədən belə, nədən belə?!

AY QOCA DÜNYA

Beş kəlmə sözüm var, tökmə qaşqabaq,
 Deyirəm, biləsən, ay qoca dünya.
 Yorğun karvanına yetişmir heç vaxt
 Gecikən, tələsən, ay qoca dünya.

Elə fırlanır ki, düzdüyün pərlər,
 Tülküdən tük salır aslanlar, nərlər.
 Qurduğun qurğuya mat qalır ərlər,
 Nə ağır şələsən, ay qoca dünya.

Namərd səni yoldan-yola çəkibdi,
 Gahdan sağa, gahdan sola çəkibdi,
 Yüz yerə sədd qurub, qala çəkibdi,
 Sanır ki, köləsən, ay qoca dünya.

Oyunlar oynadın altun-axçadan,
 Zərli imarətdən, güllü baxçadan.
 Zamanı yetincə güldün ucadan –
 Məkirli lələsən, ay qoca dünya.

Qapın kip örtülüb, bacan görünmür,
 Çəkdiyini hasardan qaçan görünmür.
 Hansı sirr üstəsən, açan görünmür-
 Bağlısan hələ sən, ay qoca dünya.

Orxan Paşam açıb çox aşkar deyir,
 Yoxsa qaranlıqda işıq var?! – deyir.
 Ölənin öldürənə xilaskar deyir,
 Bəs niyə belə sən, ay qoca dünya?!
 Dedim ki, biləsən, ay qoca dünya...

2007

GƏRƏK OLMUR

Birisi: «lazım gəlsə, qeyrətimizi
göstərə bilərik»- dedi...

Boşla getsin boş öyüdü,
Ürəksizdə ürək olmur.
Kim tanımır yaş söyüdü,
Əyiləndi, dirək olmur.

Nə deyəsən, bu mizana,
Yazını əyri yazana.
Milyon yığa, min qazana,
Çörəksizdə çörək olmur.

Dünyanın oyunu çoxdu,
Yalanları yağlı oxdu,
Mərdin sözü «hə»di, «yox»du,
Onda «baxaq-görək» olmur.

Orxan Paşa, öyrət bizə,
Doğruları söylət bizə.
Qeyrət heç vaxt qeyrətsizə
Lazım gəlmir, gərək olmur.

TANRIM

Bağışla ki, dərgahına,
Ərzim var bir gilə, Tanrım!
Nə həddidi, sən sultana
Söz desin bir kölə, Tanrım!

Əriyib getdi dədələr,
Meydanı aldı gədələr,
Azıbdı yolu bəndələr –
Hökmünü görk elə, Tanrım!

Hanı qulunun bir üzü?
Hanı mərd üzü, pır üzü?!
Şeytanla dolub yer üzü,
Bəndini bərk elə, Tanrım!

Namərdlər fırladır çarxı,
Nə aman bilir, nə qorxu.
Mələk donundadı çoxu –
İblisi fərq elə, Tanrım,
İblisi fərq elə Tanrım...

2014.

**ÖMÜR BİTDİ, İNDİ BİLDİM,
SƏNDƏN AYRI HƏYAT YOXMUŞ...**

SƏNIYMIŞSƏN

Bomboz,

qurquru səhra

kimidi hər yan,

Çəmən səniymişsən,

çiçək səniymişsən.

Gələndən, gedəndən

heç xəbərim yox,

əsən sərin meh səniymişsən,

dəli külək səniymişsən.

Könül pıçılısı

çəkilib göyə,

Həsrətəm bir həzin,

hürkək nəğməyə...

Dil açıb hər sözdə

«can» deyə-deyə -

oxuyan saz səniymişsən,

ötən tütək səniymişsən.

Quşlar cərgələnib

ahıma gəldi,

gördülər buludam,

gözlərim seldi.

Gördülər döyünmür

qəlbim min ildi -

sinəmdə çırpınan

ürək səniymişsən.

Dalğalanıb

getsə də insan seli
dəstə-dəstə,
düzüm-düzüm,
boramboş görünür
yer üzü –
dünyanı dolduran
bir tək səniymişsən,
bir tək səniymişsən...

2014

* * *

Yağmur qoxulu

bulud kimi

gəlib keçdin;

bir qanadı

ay işığında,

bir qanadı

kölgəli keçdin...

Gecikdim, duya bilmədim

səsinin könül havasını;

gecikdim, oxuya bilmədim

dilimin ucundakı

yağmur duasını.

Saçlarından,

gözlərindən gəlirdi

yağmur qoxusu,

titrəyən dodaqlarında

dəli şimşək qorxusu!

...İndi yazın ortalarındı -

başımın üstündə

o bulud da var,

kölgəli ay işığı da;

təkcə yağmur qoxusu yoxdu

o buluddan,

o kölgədən,

aydan aşağıda...

2013

* * *

Bilsəm gələcəksən

lap ömrümün sonunda,
intizarla gözlərəm

ömrümün sonunu da...

O YERDƏ

Bir uğur çiçəyi

tutub ovcumda,

Mən səni

gözləyirəm

xəyalımın

o ucunda.

Gözləyirəm

körpə sevgilərin

dil açıb könül-könül

ötdüyü yerdə;

Şehli-mehli duyğuların

gül açıb bitdiyi yerdə.

Gözləyirəm

elə bir yerdə ki,

ay işığı kimi

gülümsərdi hamı;

dumduru gözlərlə,

dumduru sözlərlə

görülər dünyanı –

umud doludu hər yan,

umud yoludu hər yan .

Mən səni gözləyirəm

özüm gedə bilmədiyim

o yerdə.

Sən varsanmı görəsən

mənim yetə bilmədiyim

o yerdə?!...

2013

* * *

Cİlvələnb gətirdiyin
 baharmı, yazmı?
 Dəli könlüm dönüb bir də
 havalanmazmı?!
 Aman tanrım, divanələr,
 dəlilər azmı? -
 Məcnun kimi, Kərəm kimi
 görk olan da var...
 Görən gündən könlüm səni
 bir mələk sayıb.
 Sən camalda ay doğmayıb,
 gün çıxmayıb!
 Bircə baxışından
 yerə-göyə sığmayıb
 Duman ruhu can evindən
 tərk olan da var...
 Nədən belə hürkək-hürkək
 baxıb gedirsən? -
 Şimşəkləri ürəyimdə
 çaxıb gedirsən.
 Dalğa-dalğa,
 dəniz-dəniz
 axıb gedirsən -
 heç demirsən,
 gözlərimdə
 qərq olan da var...

2006

YUVA KİMİ

Sağım-soluma keçib

bir bəhanəylə

əyilirsən çiynimə;

ılıq öpücüklər

səpirsən boynuma -

ovsun kimi,

dua kimi.

Mən də içimə çəkib səsimi

uduram doymadan

bənövşə ətirli nəfəsini –

işıq kimi,

hava kimi.

O ılıq öpücüklər boyu

canıma-qanıma yayılırsan

dərman kimi,

dava kimi –

şəfa kimi.

Beləcə hər gün

sığınıb gizli göz yaşına,

dolanırsan uçuna-uçuna

ürəyimin başına -

qonub isinmək istədiyini

yuva kimi...

SƏNİ GÖRÜRƏM

Uzaqdan görürəm səni,
 görürəm -
 təbəssümün gəlir
 özündən qabaqda.

Bahar kimi gəlirsən
 çiçək aç-aça -
 üzündən qabaqda,
 gözündən qabaqda.

Ürəyinin mehri gəlir,
 pıçılığının sehri gəlir
 səsindən qabaqda,
 sözündən qabaqda.

Yüz adamdan
 arxadasan bəlkə də...
 mənsə gözlərimi yumub
 səni görürəm
 yüzündən qabaqda!

Axı,
 təbəssümün gəlir
 özündən qabaqda...

İLLƏR SONRA

İllər sonra səni gördüm,
 Vurğunu olduğum gözlər.
 Baxıb-baxıb köks ötürdüm,
 Qırıldı dilimdə sözlər.

Dumanlarda itən yollar,
 Gəlib sənə yetməz oldu.
 Taleyimə vətən yollar,
 Axıb getdi, bitməz oldu.

O yollara baxıb-baxıb,
 Qurban oldum xəyalına.
 Ürəyimi oda yaxıb,
 Həsrət qaldım vüsalına.

Ev - eşiyə yığışmadım,
 Nə biləsən, nələr çəkdim.
 Ayrılığa sığışmadım,
 Qan ağladan qəmlər çəkdim.

Ha qaçdım, üstümə gəldi,
 Həsrətin yorulmaz oxmuş.
 Ömür bitdi, indi bildim,
 Səndən ayrı həyat yoxmuş...

* * *

2012

O DİVANƏ İLGİM

Bir ilğım yol gəlir

könlüm boyunca,

yol gəlir

axşam demədən,

sabah demədən.

Səni səsləyir

dualarıyla,

səsləyir

savab demədən,

günah demədən.

Axşamdan-sabahdan keçib,

savabdan-günahdan keçib,

min fəryaddan,

min ahdan keçib

hər gün qərq olur

o divanə ilğım

gözlərinin dan yerinə bənzər

aydınlığında-

qərq olur

«imdad» demədən,

«pənah» demədən...

* * *

Sevgi də,
 sevinc də
 tapmaq olar hər yerdə –
bax, görürsənmi
 dəcəl-dəcəl sərçələr də
islaq öpücüklər
 səpir bir-birinə
yağmurun yapdığı
 bir ovucluq gölməçələrdə...

2015

Yasəmən ətri

Birini sevirdim özümdən böyük,
 Deməyə, açmağa dilim yoxuydu.
 Baxardım uzaqdan gözümlü döyüb,
 Yanıq Kərəmiydim, külüm yoxuydy.

Tufan yağdırırdım hər gün içimə,
 Niyə yaradıbdı yaradan fərqi?
 Gündə neçə dəfə xəyal gücünə,
 Söküb dağıdırdım aradan fərqi.

Həsət qanadında hey boy atırdım,
 Yerində dururdu əngəl yenə də.
 Bəzən əsgərlikdən tez qayıdırdım,
 Heç nə dəyişmirdi di gəl yenə də.

O vaxt oxuduğum sinif otağı,
 Yenə gözlərimdə darmı, görəsən?
 Yeddidə oturub onunculara
 Həsəd çəkən biri varmı görəsən?!

İndi xəbər tutun, gülməyin ancaq,
 Dərib xəlvət-xəlvət qonşu bağından —
 O qızın sinfinə hamıdan qabaq
 Yasəmən gülləri daşımağımdan.

Asan gətirmirdim çantada payı,
On dəfə təhlükə yanlamışdı da.

«Oğrunu» axtaran Qəzənfər dayı
Məni yaxalayıb danlamışdı da.

...Bu da qonşu sinif, sevimli parta,
Uçuna-uçuna girib içəri –
Xəlvətçə gizlərdim partanın altda
Sırrimin şahidi yasəmənləri.

Qaldırıb partanı çanta yerində
Yasəmən gülünü görüncə bir an –
Qız çaşqına dönər, nəzərlərində
Günahkar olardı bir sinif oğlan.

Hirs ilə gülləri çırpardı yerə
Bu dilsiz elçidən o, diksinib də.
Ağlına gəlmirdi gül gətirəni
Yeddidə oxuyur qonşu sinifdə...

... Keçdi yuxu kimi yay imtahanı,
Getdi onuncular dərsi bitirib.
Mən də öz yaşımlla kəsdim davanı,
Gücüm yetməyəcək bəhsi bitirib.

Mənimlə dolanır gör neçə ildi,
Qopmadı canımdan hara getdimsə –
Burnuma yasəmən qoxusu gəldi

O sinfin yanından nə vaxt ötdümsə.

Xəyalım titrəyir hər yaz gələndə,

Bir oğlan obaşdan oyanır yenə,

Yasəmən ətirli onuncu sinfə

Utancaq sevgiylə boylanır yenə...

2015.

QƏRİBLƏRDƏN XƏBƏR GƏLSƏ...

almışdı yüz ilin
xarcı-baratını.

Papaxlı kişilər,
hөрüklü gözəllər,
bədöy atlar
görüb gəlmişdin;
gələndə atını

Dərbənddən,
Təbrizdən,
Qarsdan
sürüb gəlmişdin.

Dilindən düşmürdü
Gəncə bağları,
Göyçə dağları,
bir də Ərzurumun gədiyi.

Diri bir dünəniydi
hər söylədiyin,
hər dediyin.

Günlərin birində
bizlərin arasında
tənha bilib özünü –
minib əcəl köhləninə
getdin ki, bir də görərsən
qoyub gəldiyin
o doğmaların üzünü...

* * *

2006

SAZIM

Koroğlular yadigarı,
 A simləri şimşək sazım.
 Ər oğullar vəfadarı,
 Əyilməyən bilək sazım.

Umud verib umudlanan,
 Eldən ayrı buludlanan,
 Dədələşən, qorqudlanan,
 Ruhumuza dirək sazım.

Qəriblərdən xəbər gəlsə,
 Axşam ötüb səhər gəlsə...
 Durnalardan nəmər gəlsə –
 Bəsindi bir lələk, sazım.

Öyüd aldın göz açanda,
 İgid oldun iz açanda,
 Gözəllərdən söz açanda
 Kəlmələri yüyrek sazım.

Bu dünyanın çarxı nəymiş,
 Suyu nəymiş, arxı nəymiş.
 Baş açılmaz qurğu nəymiş,
 Aç hikməti, bilək, sazım.

Gahdan nərə çəkib qızan,
 Gahdan qübarında azan.

Kükrəyəndə-dəli ozan,
Kövrələndə-ürək sazım.

2005

YOXDU

Səni bəyənməyən, ay mələk sazım,
Qırıqdı zatından-mayası yoxdu.
Əməli əl verir şərə-şeytana,
Könlündə bir Quran ayəsi yoxdu.

Nəyimə gərəkdi soyum, deyənlər,
Təki pul-paradan doyum, deyənlər.
Sazı bir qırağa qoyun, deyənlər,
Kökündən uzaqdı, niyəsi yoxdu.

Tanıyır yağılar bu yavuz eli,
Kimdi Təbriz, Şirvan, ya Tovuz eli!
Sazına sahib çıx, ay oğuz eli,
Sazın səndən başqa yiyəsi yoxdu!

2006

«GÖYÇƏGÜLÜ»

Aşıq Əkbər Cəfərovun ifasında «Göyçəgülü»
havasının lent yazısını dönüb-dönüb
dinləməkdən doymuram.

Nərgizlər açanda bir də toyuna
Elim gedəcəkm, a «Göyçəgülü»?!
Ətirli sinənə, güllü qoynuna
Əlim yetəcəkm, a «Göyçəgülü»?!

Güllərin şahıydın aşiq dilində,
Çağlayıb axardın Əkbər zilində.
Səndən ayrı düşüb Məcnun çölündə
Dilim ötəcəkm, a «Göyçəgülü»?!

İllər ötüssə də sönmür közlərin,
Həsərət dərin, yara dərin, köz dərin.
Leysanı kəsərmi bulud gözlərin,
Selim bitəcəkm, a «Göyçəgülü»?!

Ürəyim əzəldən odunu tutub,
Ətrini, qoxunu, dadını tutub.
Bağçalar salıram adını tutub,
Gülüm bitəcəkm, a «Göyçəgülü»?!

Məni oyaq saxla, dur başım üstə,
Miskin ocağından nur-başım üstə.
Yanmışam hər qayan, hər daşın üstə,
Külüm itəcəkm, a «Göyçəgülü»?!

Külüm itəcəkm, a «Göyçəgülü»?!

2015

GÖZƏLLƏŞİR

Gözəl, üzünün nurundan

Göyün üzü gözəlləşir.

Camalına heyran qalan

Ayın özü gözəlləşir.

Hamı dönüb aşığına,

Söz varmı yaraşığına?!

Kim üz tutsa işığına,

Könlü-gözü gözəlləşir.

Sevda mehisən səhərin,

Bahardı bəzəyin-bərin.

Qədəmin dəyən yerlərin

Çölü-düzü gözəlləşir.

Orxan Paşa deyir, mən də

Vurğununam ürəyimdə.

Sənə gözəl deyiləndə

«Gözəl» sözü gözəlləşir.

2009

ANA YURDUM

(mahnı)

Sən əbədi ilk baharım,
Ana yurdum, ana yurdum.
Ürəyimdə şah damarım,
Ana yurdum, ana yurdum.

Babaların ocağısan,
İsti ana qucağısan.
Ər oğullar oylağısan,
Ana yurdum, ana yurdum.

Qoç Koroğlun çoxdu sənin,
Dəli nərən oxdu sənin.
Heç bənzərin yoxdu sənin,
Ana yurdum, ana yurdum.

Hər mahalın bir tamaşa,
Heyranındı Orxan Paşa.
Bayrağınla ucal, yaşa,
Ana yurdum, ana yurdum.

BU GƏLİN

(mahnı)

Gəlir nazlı-nazlı bir zərif qönçə,
Amandı gəlməsin gözə bu gəlin!
Yerişi-duruşu incədən, incə,
Gərəkdi ipəkdə gəzə bu gəlin!

Bir ay parçasıdı, tülə bürünüb,
Ürəyi istəyib - belə bürünüb.
Çiçəyə bürünüb, gülə bürünüb,
Yaraşır tərifə, sözə bu gəlin!

Əsli var, kökü var, halal mayalı,
Dili baldan şirin, özü həyalı.
Qədəmi ilk gündən olsun sayalı,
Nəvələr gətirsin sizə bu gəlin!

Bəyoğlan heyrandı şümşad boyuna,
Ellər cəm olubdu gözəl toyuna.
Cavanlar qol açıb girsin oyuna,
Afərin söyləsin saza bu gəlin!
Yaraşır tərifə, sözə bu gəlin!

BİR KÖLGƏ QAÇIR HƏR GÜN...

* * *

Dəniz qırağında

minarəli bir şəhər...

Dalğalanır xəyalımda

axşam-səhər.

Sevimliydi o şəhərin

tez-tez yağmur tökən

buludlu göyləri,

quzeyinə bir az mamır çökən

qızıl kərpicli evləri,

qırmızı kirəmidli damları,

havasına, suyuna

oxşar adamları.

... Sehrli minarəsi

bir ayırdı ancaq,

bir ayırdı

minarənin

yanında qalmaq;

bir ayırdı

ondan umud almaq,

işıq almaq.

İllərdi...

illərdən bəridi

getmir gözlərimin önündən

kərpicli- kirəmidli

o yağmur şəhəri,

getmir

sehrli minarəsiylə
başlanan axşamı,
açılan səhəri...

2010

GƏLDİM, AY BƏNÖVŞƏM

Hər il yaz açılanda özümü uşaqlıq,
yeniyməlik çağımın bənövşələrinə
yetirirəm. Üzümə-dizimə tikan batsa
da əyilib öpürəm kol dibindəki bənöv-
şələri. Onları dərməyə əlim gəlmir...

Bakıdan Tovuzda yordum yolları,
Kimin nə dərdinə, kimə nə, gəldim.
Dağlar ətəyində tikan kolları
Qoy batsın əlimə, çənəmə, gəldim.

Yazın əvvəlində qaçıb beş günə,
Gəldim, ay bənövşəm, sənə eşqinə.
Bu sirri, sən allah, açma heç kimə,
Dönüb uşaqlaşdım – dünənə gəldim.

Ətrin xəyalımı uçurtdu göyə,
Köçdü dalğa-dalğa boyun ürəyə.
Gözləri yaşarmış mən divanəyə:
«Gəldinmi, ay dəli ?!» - demənə gəldim.

Mələyə oxşatdım əzəl hüsnünü,
Kaş ki, bürüməyə xəzəl hüsnünü.
Canıma hopdurub gözəl hüsnünü

Yığışdım köksümə- sinəmə, gəldim...

2014

TOVUZ

Könül beşiyimsən, ay isti qucaq,
Sənə ürək deyim, göz deyim, Tovuz!
Sirli gözəlliyin qoymur ki, heç vaxt
Adına yaraşan söz deyim, Tovuz!

Hər yerdə, hər zaman yanımdasan sən,
Tanrım hökm eləyib, qanımdasan sən,
Ərköyün balanam, canımdasan sən.
Sevdiyim, umduğum, küsdüyüm Tovuz!

Sinəndən ər oğlu ərənlər keçib,
İldırım qılıncı görənlər keçib,
Koroğlular keçib, Kərəmlər keçib,
Hanı o kişilər, gözləyim, Tovuz!

Orda bir ayrıldı sözün həyatı,
Orda qanadlıdı qoşma, bayatı.
Orda xəyalımda minib Göyatı,
Havalı-havalı gəzdiyim Tovuz...

Buludun örpəkdi, dumanın duvaq,
Gündüzün gül üzlü, gecən ayqabaq.

Gəlirəm, gedirəm qonaqlar sayaq,
Kövrək xiffətinə dözdüyüm Tovuz.

Mən sənin havanam, sazım kimiyəm,
Suyunam, otunam, yazın kimiyəm.
Ayrı oxşarım yox, özün kimiyəm –
Gərək bu gerçəyi düz deyim, Tovuz.
Adına yaraşan söz deyim, Tovuz!

2015

BİR KÖLGƏ QAÇIR HƏR GÜN

Səttar Bəhlulzadəyə

Çəkdiyi tablolar qədər

hey-rət doğurandı özü də-

hey-rət doğurandı

tənək çubuqlarına bənzər

uzun barmaqlı əlləri,

şırım-şırım alını,

cadar-cadar üzü də.

Bir başqa yerdən

gəlmişdi elə bil

dəniz-dəniz dalğalanan

yamyaşıl gözləri.

Bir başqa yerə

tələsirdi sanki

həbəşi dodaqlarından qopan

qırıq-qırıq, kəsik-kəsik sözləri...

Gəzib-gəzib

Göyçayın nar bağlarında

tapmışdı axtardığı günəşi.

Qubanın qızıl almasından

bərq vururdu ürəyinin atəşi.

Divanə dərvişə döndərərdi könlünü -

bağların xəzan çağında,

bir də yaz başlarında;

Yuyundurmaq istəyirdi hər kəsi
Kəpəzin göz yaşlarında.
...Hər gün obaşdan
Xəzər qumları
sahildə şəkillər cızıb
tez də yığır
yarımçıq-yarımçıq;
bir kölgə də qaçır hər gün
o qumlu rəsmlərin dalınca
hindli qocası kimi
yaxası, baldırı açıq...

2014

YAZ YAĞIŞI

Tanrının hökmü kimi

yer üzünə

bir özgə havayla

enir yaz yağışı;

Göydən gələn

ağ nur içində,

mələyə dönür,

ürəyə dönür

yaz yağışı.

Düşünürəm,

bəlkə yenidən qurulmaqdı

dünyanın qəsdı –

bəlkə bu bahar leysanı

bizim bilmədiyimiz

bir ismarışdı,

bir səsdı...

Hər nədirsə,

söykəndiyin qurumuş ağacın da

canına oyanıb

təzədən yaşamaq

duygusu gəlir.

Yoxsa, bu nə arınmaq,

nə durulmaqdı?! -

Ruhum titrəyiş içində,
 havadan Tanrı qoxusu gəlir...

2007

* * *

Xəzan çağıdı

Cəncədəki

Xan çinarın –

sarışın-qızılı

yarpaqlar

səpilir torpağa

həzin-həzin,

narın-narın ...

Kölgəsi boyunca

qonur ağacdakı yerinə

torpağa üz qoyan hər yarpaq;

Qəhərlənir xan çinar

bu ilki donunun

sonuncu rəsmi

qarşısına yaparaq.

Torpaq üstə

rəngli yarpaqlardan çəkilmiş

rəsmi gözərir

iri gövdənin,

qulac-qulac

qol-budaqların.

Amandı,

hələ xəbər tutmasın

bu sehirli tablodan

xəzan yelləri
son baharın...

2014.

* * *

Heyrət qurtarıb
yer üzündə,
götür məni qanadlarına,
uzaqlardakı çəməndən
dikələn göy qurşağı.
Götür məni göy üzünə,
heç olmaza
sən ovundur gözlərini
böyümək istəməyən
bu qoca uşağın.
Götür məni qanadlarına,
son damlalarını səpən
ərköyün yaz yağışı;
götür görüm,
nədən danışır
yağmurdan sonrakı
seyrək buludlarda
salxım-salxım
közərən ay işığı...

2015

İTİRDİM DOSTLAPI

Yaxşı günləriydi ömrün yaz çağı,
 Hər yan dost məclisi, dost yığıncağı...
 Daha yaraş-yavaş sönür ocağı –
 Qəhətə çəkilib o hörmət-xətir;
 İtirdim dostları, itirdim bir-bir.

Hələ dağılmamış gənclik yuxusu,
 Gəldi üstümüzdən əzab qoxusu.
 Çörək arxasınca getdi çoxusu –
 Birini yol uddu, birini Sibir;
 İtirdim dostları, itirdim bir-bir.

Birisi evlənib evə çəkildi,
 Birisi keflənib kefə çəkildi.
 Birisi pul gördü, cibə çəkildi,
 Gözlədim gəlmədi nə səs, nə səmir –
 İtirdim dostları, itirdim bir-bir.

Onların içində biri də vardı,
 Duyğular sayrışan könü bəhardı.
 Əsdi əcəl yeli, qəfil apardı,
 Boylandı torpaqdan bir erkən qəbir –

İtirdim dostları, itirdim bir-bir.

Tək-tənha dolaşıb vədə yerində,
Baxdım ki, yalnızam günün birində.
Kimsəni görmədim həndəvərimdə,
Yorğun gözlərimdə saraldı səbir –
İtirdim dostları, itirdim bir-bir...

2006

POSMEDERN SƏRXOŞLUQ

Başı üstə duran ağaclar,
biri-birindən seçilməyən
yarpaqlar, quşlar.
Əlləri üstündə gəzən adamlar,
gözləri dodaqlarından
baxan qadınlar,
uç-auç gedən kəpənək addımlar,
hamısı bir-birindən ayrı,
hamısı bir-birinə qovuşuq,
dünya dopdoluykan
hər yan boşluq,
boşluq...
Dəymə, dəymə,
dünyanın düzəninə –
lənət sənə,
posmodern sərxoşluq!

QOCA RƏSSAM

Neçə vaxtdı

qoca rəssam

çəkə bilmir

istədiyini –

neçə vaxtdı

tapa bilmir

axtardığını,

görə bilmir

gözlədiyini...

Nə sabahı açılır,

nə axşamı düşür

neçə vaxtdı,

nə aydınlığa

qovuşur dan üzüylə,

nə qaranlığa

qarışır gecə vaxtı.

Evdə də,

çöldə də darıxır o,

Dərdini açmadan

qovrulur hər gün;

əslində özüdür

sonuncu tablo –

çəkə bilmədikcə

qıvrılır,
qıvrılır hər gün.

Təsəlli tapa bilməsə də,

körpə uşaqlar sayaq
ovunur hər gün –
titrək əlləriylə
oğrun-oğrun toxunduqca
bənizi ağarmış
kətan parçasına,
bir də özü kimi
rəngi qaçmış
köhnə rəssam fırçasına...

2009

* * *

Çöldə quzu otaran
bir uşaq,
yonca ətri də
gətirir evlərinə,
üstündəki
şeh qarışıq....

2010

SƏMADI BU – AYDI BU...

Səmadı bu, aydı bu,
Tanrı verən paydı bu.
Beş yaşının içində
Şeir dedi, oxudu-
Sözləri gül qoxudu.
İndi çatıb yeddiyə,
Marallar maralıdı.
Babasına hədiyyə
Yanaqdakı xalıdı...

2015

DAMLANIN DİLİ

Damla, Damla, a Damla,
Danışsın adamla.
Uşaqlara «bəbələr»,
Yuxuya «laylay» dedin.
Çalib oxuyanların
Hamsına «naynay» dedin.
Acmağın «nam-nam» oldu,
Qorxmağın «ham-ham» oldu.
«Şır-şır» söylədin suya,
«Dəz-dəz» oldu dəniz də.
Danışdıq gülə-gülə
Sənin dilində biz də!

2015

ÖZÜMLƏ KÖNÜL SÖHBƏTİ

Mərd dayan dara düşəndə,
 Üzü ağ ol, Orxan Paşa.
 Kənar dolan bəd nəzərdən
 Qaç, uzaq ol, Orxan Paşa.

Ömür yolu yoxuş-yoxuş,
 Dörd bir yanı yanar oxmuş.
 Uşaqdan gözəli yoxmuş -
 Dön, uşaq ol, Orxan Paşa.

Tut üzünü qibləgaha,
 Tanrım çıraqdı sabaha.
 Yanıbsansa, sönmə daha,
 Od - ocaq ol, Orxan Paşa.

Sınayıblar dönə-dönə,
 Həmənkindi dünya yenə.
 Gedim, sonra gəlim demə,
 Yaşa mağıl, Orxan Paşa.

Aldatdı sözün düzümü,
 Daş-kəsək döydü dizini.

Ağıllı sayma özünü,
Hanı ağıl, Orxan Paşa?!

Sevib həzin tütək oldun,
Könül oldun, ürək oldun.
Hərdən dəli gerçək oldun,
Hərdən nağıl, Orxan Paşa...

2015

TALEYİMDƏN VƏ ÜRƏYİMDƏN KEÇƏNLƏR

İllər boyu ürəyimdən və taleyimdən keçənlərin bir qismini xırda qeydlər, bəzən də gündəlik düşüncələr şəklində yazıya almışam. Burada həyatı müşahidədən gələn xəlqi ümumiləşdirmələr, fərdi poetik duyğular, ədəbi-estetik dəyərləndirmələr, sətiraltı eyhamlar və daha nələr, nələr... yer alır. Yazılışını davam etdirməkdə olduğum gündəlik düşüncələrimin bu günə qədərki bölümünü oxucularamla bölüşmək istədim.

Mənim otuz yaşına yaxın Hasan babamın yüz yaşı olmuşdu. Ondan bu yüz ilin necə göründüyünü, çox uzunmu olduğunu soruşdum. Fikrə gedib dedi: «Elə bil ki, yatıb bir yuxu görüb durmuşam».

Babam yaşamaqdan söz düşəndə deyərdi: «Altmış il yaşamaq canın borcudu, altmışdan sonra hər on il qənimətdi, yetmişdən sonra hər beş il qənimətdi, səksəndən sonra hər il qənimətdi, doxsandan sonra hər ay qənimətdi, yüzdən sonra hər gün qənimətdi... »

Zarafata salıb deyərdi: «Kişiyə arvad qocalıqda lazımdı, cavanlıqda hər yan arvaddı... »

Cavanlıqda haqq-ədalət uğrunda çılgın çıxışlar eləyirdim. Bir gün atam başını bulayıb dedi: «Dünyada haqq-ədalət heç vaxt olmayıb, yoxdu, olmayacaq da. Ədalət axtarışı siz ədəbiyyat adamlarının xoş xəyalıdır»... İndi mən özüm də o fikirdəyəm.

Bir ata yüz oğulu saxlaya bilər, yüz oğul bir atanı saxlaya bilərmi?!

Ata oğula bir üzüm bağını bağışladı, ancaq beş il sonra o bağdan bir salxım üzüm qopardanda oğulun ürəyi qopdu...

Hamı bilir ki, hər kəs öləcək, ancaq heç kəs inanmaq istəmir ki, o özü də öləcək...

Onu məhv etmişdilər, ancaq məğlub edə bilməmişdilər.

Onun haqqında təbliğat şeypurları heç vaxt gurlamadı, əsil şairlər cərgəsində adı belə çəkilmədi. Ancaq sakit poeziyası heç nəyə məhəl qoymadan ağaclar, quşlar, sular kimi təmənasız və təbii axarla öz yoluna davam edirdi.

Poeziya bütün başqa göstəriciləri ilə yanaşı, birinci növbədə istedad və dil hadisəsidir.

Şöhrət Tanrının elə bir sirli işidir ki, o sənə qismətdirsə, hara qaçsan da yenə dalınca gələcək. Yoxsa, şöhrətə doğru ha dırmanmaq istəsən də, nərdivanın dibində qalacaqsan.

Başqalarından eşidib o da Firdövsini, Nizamini, Sədini ən böyük şairlər sayırdı. Ancaq ağır xəstə yatdığı son günlərində Aşıq Ələsgərin şeirlərini oxudub qulaq asırdı...

Biz evimizin doğma uşağını küçəyə atan, başqasının uşağını isə özümüzünkü bilib evin yuxarı başına keçirən hər şeydən bixəbər adamlar kimi – təəssüf ki, saza münasibətimiz belədir.

Aşıq sənətinin dünya sənət şedevrləri sırasında Azərbaycan xalqına məxsus milli musiqi sənəti kimi YUNESKO-ya daxil edilməsi məsələsi müzakirə olunurdu. Parisdən gəlmiş Jan Dürinq ekspert kimi öz-özünə deyiniirdi:

- Dünyada hər xalqın bir milli musiqisi var, siz beş il qabaq muğamı milli musiqiniz elan etdiniz. İndi də aşığı, sazı ikinci bir milli musiqi kimi irəli sürürsünüz. Belə şey ola bilməz. Bunun ikisindən biri sizindi.

Mən onun fikri ilə razılaşmadım. Birdən maraq üçün tərcüməçiyə dedim:

- Bəs cənab Dürinqin fikrincə, bu sənətlərin hansı bizimdi?!

Jan Dürinq üzünü soyuqqanlılıqla tərcüməçiyə tutdu:

- Hansına yaxın durmaq istəmirlərsə o...

Heyvanlar haqqında film seyr edirəm. Pələng ceyran sürüsündən birini tutub yeyir, sonra sürünün yanında uzanıb yatır. Bir anlıq gözüünüzün qabağına gətirin, o sürünün yanında əli silahlı bir insan olsaydı, nə edərdi? Bir sürü ceyranı qırar, sonra maşınına yığıb satmağa aparardı. Kim daha təhlükəli yırtıcıdır? Vəhşi pələng, yoxsa «mədəni» insan?!.

İnsan ali şüur sahibi olsa da, təbiətdəki canlılar qədər fədakar və rəhmdil deyildir.

Vaxt - zaman... Nə vaxt - nə zaman?! Vaxt-zad yoxdur. Hərəkət var, vaxtı yaradan da hərəkətdir. Yer, günəşin hərəkəti gecə-gündüzü yaradır: vaxt doğulur. Hərəkət varsa, hər şey var, hərəkət yoxdursa heç nə yoxdur. İnsan da hərəkətdən qalanda ölür, onun üçün vaxt-zaman itir... Vaxt-zaman bizim yaratdığımız, daha doğrusu, uydurduğumuz bir şeydi...

Tanrı işıqdı, nurdu. Ancaq o bizim görə biləcəyimiz sıradan işıq - nur, deyil. Ağılalmaz, gözəgörünməz sirli nurdu O.

Sevgi Allahın yaratdığı ən açılmaz sirlərdən biridir. Bilmək olmur o uca Tanrının insan oğluna lütfüdür, yoxsa göndərdiyi dəhşətli bəla... Hər nədirsə, sevgilə də yaşamaq əzablı bir şeydir, sevgisiz də...

Yolçu gedir, yol qalır.

İstedadından və savadından az qala müəllim kimi bəhrələndiyim gözdən əlil tələbə yoldaşım Fikrət Mursaqulov qəfil dünyasını dəyişəndə yana-yana bircə cümlə deyə bildim: «Baharda köçdün, bahar kimi köçdün»...

Gözəl mələkdən qırx günə doymaq olar, gözəl ürəkdən qırx ilə də doymaq olmaz, - rəhmətlik nənəm belə deyərdi.

İnsan övladı dünyaya sevgilə gəlir, sevgilə yaşayır, sevgilə də gedir. Bu anlamda hər kəsin sevginin üç mərhələsindən keçməsi şərtdir.

Birinci mərhələ ana-bala sevgisidir. İlk böyük sevgi ana-bala arasında yaşanır. Ananın öz körpə balasına, balanın da anasına sevgisi əfsanəvi bir duyğudur, onun sirri İlahinin dərgahına bağlıdır.

İkinci mərhələ yeniyetməlik və ya gənclik illərini çevrələyir. Bu, oğlanla qızın arasında yaranan sevgidir. Onun da sirr bilinməyən tərəfləri çoxdur.

Birinci və ikinci mərhələdən sonra sevginin üçüncü-sonuncu mərhələsi gəlir. Bu, ilahi məhəbbətdir, uca Tanrıya-Yaradana olan sevgidir. İnsan oğlu birinci və ikinci sevgidən qazandığı ülvü duyğularını məhz uca Tanrıya- İlahiyə olan məhəbbətlə kamala çatdırır.

Mən indi üçüncü sevginin sehri və cazibəsi içindəyəm.

İndi şairlər də, tənqidçilər də yorulmadan ölümə mədhiyyələr yazırlar. Dünən onlardan birinin mənim yanımda yüngülvari ürək sancması oldu. Çox ləzzətli bir qorxu-təlaş keçirdi. Görəsən, o anda ölümə mədhiyyə yazan birisi olduğunu niyə unutdu ?!

Azərbaycan türkcəsi bütün poetik və qrammatik sistemi ilə heca vəzninin, qoşma üslubunun içərisindədir. Əruz-qəzəl üslubu min ildən çoxdur ki, türkcəmizə zorluq yaşadır, onu rahat nəfəs almağa qoymur. Mən ən gözəl qəzəli də ancaq bəyənə bilirəm. Poetik təfəkkürün onları sevmək imkanı vermir. Qoşma üslubu, heca vəzni mənim poetik təfəkkürümün ana axarıdır. Mən poetik təfəkkür baxımından Qurbaninin «Bənövşə» qoşmasındakı ruhun daşıyıcısıyam.

Tanrım səni xoş camala yetirmiş,
Hüsnün görən aşiq aqlın itirmiş.
Mələklərmi dərmiş, göydən gətirmiş,
Hayıf ki dəriblər az bənövşəni.

Bizim bu günkü şeir dilimiz folklor və ozan-aşiq ədəbiyyatından süzülüb gəlir. Yazılı ədəbiyyatımızda Şah Xətayi və Vaqifin şeir dilində də belə bir yönlənmə zaman-zaman gözə çarpır. Ancaq poeziya dilini bütövlükdə bu axara çəkib gətirən XX yüzilliyin Səməd Vurğun hadisəsidir. Onun şeir dili, nə qədər bəyənməyənlər olsa da, bu günkü poeziyamızın əsas təməlidir. Səməd Vurğunun şeir dili nə əvvəlki yüzilliklərdəki klassiklərin, nə də zamanca öz yaxınlığında olan Hadi, Cavid və Sabir kimi dahi sənətkarların şeir dili deyildir. O öz şeir dili və üslubu ilə öz zamanında və özündən sonrakı dövərdə Azərbaycan poeziyasının

dilinə milli müəyyənlik gətirmişdir. Bu milli müəyyənlik S.Vurğun poetik istedadını bu günə və sabaha daşıyan ölməz sənət əsərlərində də vardır, öz dövrünün ideoloji tərənnümünə həsr olunmuş çıxdaş şeir və poemalarda da...

Şeirlərinə könlümü kökləməyə hər zaman ehtiyac duyduğum şairlər: Nazim Hikmət, Əli Kərim, Aşıq Ələsgər, Hüseyn Arif, Məmməd Araz, bir də Məstan Günər... Mənə elə gəlir ki, Məstan Günərin poeziyası nəhəng və gözəgörünməz okean aysberqi kimidir. O daha çox dərinlikdə-görünməzlikdədir.

Ağaclar bahardan aldıkları ilhamın çılğın sevgisiylə çiçəkləyiblər! Qarşıdan gələn yayın bürkülü istisindən, payızın xəzan pərişanlığından elə xəbərsizdilər ki... Lap nə vaxtsa ömrün bitib tükənəcəyinə inanmayan bəxtəvər uşaqlar kimi...

Burulğan... Az şey gətirir, çox şey aparır özüylə.

Elə gözəl bir sükutla üz-üzəyəm ki... Təkcə ürək çırpıntılarını eşitmək istəyən bakirə bir sükutla...

Ürəyimlə baş-başa vermədən heç nə yaza bilmirəm. Onunla baş-başa qalmağı isə ancaq özümü tapandan-tapana bacarıram.

O qızın sevgi dolu utancaq baxışları oğlanın könlünü lal-lal haraylayırdı. Oğlanın isə yerli-dibli könlü yox idi.

Gəncliyimdə alnıma tökülən və kürəyimdə dalğalanan uzun, gur saçlarım vardı. Neçə illərdi, ikisindən biri o birini axtarmağa gedib: ya saçlarım gəncliyimi, ya da gəncliyim saçlarımı...

İstedadsız adamlar istedadsız cızmaqaraçların yazdıqları qalın-qalın kağız yığını haqqında elə ilhamla danışirlar ki, matım-qutum quruyur.

Akvariumdakı kiçik balıqlar elə zənn edirlər ki, onları böyüyənə qədər burada saxlayacaqlar.

Bir Göyatımız vardı. Məni hamıdan çox istəyirdi, yanına gələndə də, ayrılıb gedəndə də uşaq kimi atılıb düşür, ərköynlük eləyirdi. Bir gün atam onu kəndimizin o biri başındakı qoruqçuya satmaq qərarına gəldi. Dayçalıqdan əlimdə böyütdüyüm Göyatından ayrılmaq mənim üçün dözülməz dərəcədə çətiniydi. Göyat çox həssas idi, nə baş verdiyindən sanki duyuq düşmüş kimi etiraz əlaməti olaraq qabaq ayaqlarını durmadan yerə döyürdü.

...Aylar sonra iş elə gətirdi ki, kəndin o başındakı yoncalıqda hörüklənmiş Göyatı gördüm. Yaxınlaşdım, üstümə atılıb üz-gözümü qoxladı, elə bildi onu aparmağa gəlmişəm. Qaşqasından öpüb üzümü alnına qoyanda hər şeyi anladı. Bu dəfə yaşarmış gözlərini aşağı dikib küskün bir susqunluq içərisinə girdi. Bir də o tərəfə getmədim...

Yovşan ətri... Min illərdi damarımızda daşdığıımız bitib – tükənməyən, ucsuz-bucaqsız çöl qoxusu. Hansı ətrin belə dəlisov qoxusuyla at belində şığıyıb getmək, yaxın, uzaq doğmaların nisgilini ovutmaq olar?!

Qapı həmişə onu açanı gözləyir, istər gedən olsun, istər gələn...

Qələm adamı istedadından məhrum olanda əllaməçiliyə güc verir.

Quşlar ömürlərinin çoxunu göy üzündə keçirirlər, ancaq yuvalarının yer üzündə olduğunu heç vaxt unuturlar.

Çay axır... Axıb gedən sular yanından keçdikləri dağları, yamacları, ağacları ilk və son dəfə götürürlər. Eyni su eyni yerdən tək bircə dəfə axa bilir axı! İnsan ömrünün günləri, ayları kimi...

Susmaq qızıldır, deyirlər. Gör nə qədər var - dövlətimiz varıymış...

Nənəmin heç yadımdan çıxmıyan bir alxışı varıydı: Çörəyiniz isti olsun, suyunuz sərin!

2014-ci ildə beyin-qan dövrünü ilə bağlı ciddi sarsıntı keçirib, səkkiz aya yaxın xəstə yatdım. Aylar sonra ayağa duran kimi Tovuz - anama baş çək məyə getdim. Maşından düşəndə səksən üç yaşlı ağbirçək anam əsasına söykənib məni bağına basdı. Sonra öz balaca uşağına tapşırıq verirmiş kimi: - Dur burda, - deyib də başladı başıma dolanmağa. Mən əlindən tutub onu bu niyyətindən daşındırmağa çalışdım. Anam güclə yerisə də, əlindəki əsası ilə ərklə kürəyimə vurub:

- Uşaqsan, harda qoymuşam, orda da dur, - dedi və sözündən çıxmaq istəyən uşağına elə təpindi ki... Anamın hökmünə əməl etməkdən başqa əlacım qalmadı.

Televiziya «Musiqi xəzinəsi» verilişini aparırdım. Borçalıdan gəlmiş səksən beş yaşlı ustad aşığı Məhəmməd Sadaxlı bir «Dəli Koroğlu» havası oxumaq istədi. Mən qocaman aşığın yaşını nəzərə alıb onu niyyətindən yayındırmaq istədim. Aşığı Məhəmməd israr etdi və qəribədir ki, «Dəli Koroğlu» havasının ayağını – zil məqamını da məharətlə oxunmaqdan çəkinmədi. Mən havanı rahatlıqla oxuyub geri qayıdan aşığa:

- Ustad, çoxmu çətin oldu?! Bu yaşda səsi zora salmadınız ki?!- söyləyərək həyəcanımı gizlətmədim.

Aşığı Məhəmməd zarafatla:

- Yox, oğul, narahat olma, Koroğlu özü kömək elədi, - cavabını verdi.

Səni sevdiyimi küləyə söylədim – neçə günlərdir külək yoxa çıxıb. Gözləyirəm, yaz gəlsin, tumurcuqlayan ağaclara söyləyim.

Qan ilə dəstəmaz alıb,

Yürü, namaza gedəlim! -

bu möhtəşəm misralara XIV yüzilin Qazi Bürhanəddin bədii istedadı türk bəhadrılıq tarixinin poetik tablosunu həkk edib. Vətən torpaqlarının bölünməzliyi,

bütövlüyü, eləcə də sözün geniş mənasında müstəqil dövlətçilik düşüncəsi bu yenilməz misralara köklənməlidir!

Hər yerin adamı o yerin daşına, torpağına, ağacına, suyuna oxşayır.

Heç bir nəzəriyyə bədii ədəbiyyat yaratmır. Yarada da bilməz. Həqiqi ədəbiyyat işi bədii olduğu qədər də təbii prosesdir. Bu məsələdə «istedad» dediyimiz İlahi dərgaha bağlı olan sirli «haqq vergisi»nin payı və rolu o qədər çoxdur ki!.. Burası da var: nəzəriyyə bədii ədəbiyyat yaratmasa da, bədii ədəbiyyat nəzəriyyəni yarada bilir, daha doğrusu, onun doğrulmasına səbəb olur. Biri mahiyyəti yaradır, digəri isə onu açır.

O, pis şairlərin ən yaxşısı idi...

Oğuz - türkman babalarımız bu gün bizləri görsələr, yəqin ki, tanıyıb yaxın durmazlardı. Elə biz də onları. Aman Allah, bu qədər də biri-birindən uzaqlaşmaq, yadlaşıb-özgələşmək olarmı?!

Elə etmək lazımdır ki, dövlətin əsgəri və ziyalısı ondan incik düşməsin. Əsgərin və ziyalının incikliyi dövlətçiliyin faciəsidir.

Əsil ziyalılıq odur ki, sən dərbəndli olmadan tutduğun əməlləri, hərəkət və davranışları görəndə Dərbənd camaatı elə bilsin sən də Dərbənddənsən, lənkəranlı səni Lənkərandan, gəncəli Gəncədən, naxçıvanlı Naxçıvandan, qarabağlı Qarabağdan, təbrizli Təbrizdən, urmiyalı Urmiyadan, zəncanlı Zəncandan, göyçəli

Göyçədən, şirvanlı Şirvandan bilsin. Sevginlə, əməlinlə Vətən boyda görünəsən, Vətənin hər yerindən görünəsən. Nə yazıq ki, bizim ziyalılığımızda bu keyfiyyət o qədər də çatışmır...

Savad tək-cə yazıb-oxumaq deyildir. Yazı-oxu vərdişi savad əldə etmək vasitələrindən biridir. Savad isə dərin və hərtərəfli biliklər toplusudur, onun mənimsənilməsi və dərk olunmasıdır. Savada yazı-oxu yolu ilə olduğu kimi, şifahi-sözlü yolla da yiyələnmək mümkündür. Aşıq Ələsgər kimi. O, sahib olduğu dərin fəlsəfi-ürfani bilikləri məhz şifahi-sözlü yolla əldə edərək özünün heyrətamiz savadı ilə mötəbər yazı-pozu bilicilərini belə mat qoymağı bacarmışdır. Mən uşaqlıq çağlarımda çoxlu sayda o cür köhnə kişilər görmüşdüm. Onların dünyagörüş və həyat təcrübəsi indiki çox oxumuşlardan irəlində idi...

Hesablamışam: Azərbaycanda il ərzində təqribən iki milyon misradan artıq meyxana deyilir. Onların içərisində, görəsən, heç olmasa ikicə misra poeziya varmı?!

Quşlar həyatları boyunca tək bircə dəfə yerə necə endiklərini bilmirlər – ovçu gülləsinə tuş gəldikləri zaman. Qalan bütün enişləri torpağı incitməyəcək dərəcədə ahəngdair, ehtiyatlı və zərif olur. Qəzaya uğrayan təyyarələr də göy üzündən yerə ovçu gülləsi ilə vurulmuş quşlar kimi düşürlər...

O qız elə gözəl yeri-yib gedirdi ki, bilmək olmurdu ayaqqabılarının səsinə eşidirsən, yoxsa ürəyinin tıppıltısını...

Yazın al yanağının nə olduğunu bilmək üçün Ordubad dağlarının lalə çağını görmək yetərlidir.

Naxçıvan dağlarını görəndə adama rəssam olmaq həvəsi gəlir. Burda minilləri yetə biləcək qədər tablo-rəsm ehtiyatı var.

Oğuznamələr... Oğuznaməçilik ənənəsi... və son olaraq da əzəmətli Dədə Qorqud oğuznamələri. Ədəbi-mədəni keçmişimizin ilkin təməli onlardır! Ədəbi – tarixi həyat uzun yüzillər boyunca oğuznaməçilik ənənəsi üzərində daşınıb. Ədəbiyyat tariximizi buradan başlayıb üzü bəri gəlməkdənsə, qaranlıq məculluqlarda axtarıyıq. Hər şey gözümüzün qarşısında, ovcumuzun içində olduğu halda...

Dədə Qorqud ilk böyük ədəbiyyat adamımızdı. Onu ədəbi şəxsiyyət kimi niyə qəbul etmirik!! O boyda oğuznamələri «düzüb qoşan» olduğunu – müəlliflik hüququna sahib ədəbi sima sitatusu daşdığını ana kitabımızdan dönə-dönə oxuyuruq, yenə də nədənsə çəkinib susuruq.

Ən dahi, ən dərin elmi fikri də sadə və aydın cümlələrlə söyləmək mümkündür. Mürəkkəb, dolaşlıq və anlaşılmaz cümlələr işlətmək təfəkkürün qarışıq və aydın olmaması ilə bağlıdır.

Qarışqa özündən qat-qat böyük bir yükü insanı heyrətdə qoyan şövq və əzəmətlə çəkib irəli aparır. Kaş onun alın tərini görəb silmək mümkün olaydı...

Yaltaqdı, bu işin elə ustasıdır ki, özünün quyruq bulmaq məharətiylə ən sülək itləri də kölgədə qoya bilir.

Dilimizin, ruhumuzun yüzillər boyundan bu günə daşınmasında ortabab bir ozanın, eləcə də aşığın gördüyü iş divan ədəbiyyatının ən mənəm deyən şairinin gördüyü işdən qat-qat çoxdur.

Dəcəl və ərköyün uşaq olmuşam. Ancaq beş yaşından bəri ailəmizin adını və nəslimizin şərəfini hər bir hərəkətimdə gözləmişəm. Ən şiltaq və dəlisov davranışlarıma «atamın acığı tutar», «anam məni danlayar» gözüylə ölçü qoymuşam. O düşüncə şüurumun alt qatında elə daşlaşıb ki, adlı-sanlı professor kimi altmış yaşa doğru getdiyim indiki olğun çağında da hər gün hərəkət və davranışlarımı həmin meyar üzərində qururam. Atam iyirmi il öncə rəhmətə gedib, ağbirçək anam isə hələ əsasına söykənə-əöykənə gəzib dolaşır və hərdən məni danlamağından da qalmır. «Anam məni danlayar»,- nə gözəl tənbehdi...

Tarix içindəki ən böyük yanlışlığımız türk dilinin statusunu türk qılıncının səviyyəsinə qaldıra bilməməyimiz oldu.

Sizdən gözəli, sizdən güclüsü, sizdən yaxşısı heç yerdə yoxdur. Gözəli, güclünü, yaxşını hardasa uzaqlarda axtarmayın. O öz yanınızdadır, daha doğrusu, o siz özünüzsünüz.

Axşam qaranlığa qapanır, sabah isə aydınlığa açılır. Aydınlıqlar içində olasınız!

